

Prawo do wypłaty dwóch świadczeń dla osób urodzonych po 1948 r.

Emerytury dla ubezpieczonych, urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Można pobierać dwie emerytury z ZUS i KRUS. Komu przysługuje podwójne świadczenie ?

Emerytura rolnicza z KRUS przysługuje ubezpieczonemu (rolnikowi, domownikowi), który spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny; wiek emerytalny kobiety wynosi 60 lat, a mężczyzny 65 lat;
- podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.

Okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu to okres ubezpieczenia społecznego rolników począwszy od 1 stycznia 1991 r.

Do okresów podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, od których zależy prawo do emerytury rolniczej, osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., zalicza się okresy:

- podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin

w latach 1983-1990;

- prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.

Od 1 marca 2024 do końca lutego 2025 przeważnie rolnik - emeryt otrzymuje świadczenie nie mniejsze niż najniższa emerytura wypłacana z ZUS czyli 1 780,96 zł brutto. Emerytury powszechnie i emerytury rolnicze są jednakowo waloryzowane, a emerytura podstawowa, która służy do wyliczania emerytur rolniczych, jest równa 90 proc. minimalnej emerytury z ZUS i wynosi 1 602,86 zł brutto.

Emerytura z ZUS dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r.

Wysokość świadczeń emerytalnych tych osób uzależniona jest głównie od wielkości kapitału zewidencjonowanego na indywidualnym koncie emerytalnym w ZUS. Okresy składkowe i nieskładkowe są uwzględniane przy wyliczeniu kapitału początkowego, który określa, ile dany ubezpieczony zaoszczędził w starym systemie emerytalnym tzn. przed 1 stycznia 1999 r.

Emerytura z nowego systemu emerytalnego przysługuje niezależnie od długości okresu składkowego i nieskładkowego. Wymiar stażu ubezpieczeniowego przekłada się jednak bezpośrednio na wysokość tego świadczenia. Wysokość nowej emerytury nie może być niższa od kwoty emerytury najniższej, pod warunkiem, że ubezpieczony udowodnił okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze wynoszącym 20 lat - w przypadku kobiety i 25 lat w przypadku mężczyzny.

Obok wartości kapitału emerytalnego, na wysokość emerytury ma również wpływ średnie dalsze trwanie życia. Jest to wskaźnik statystyczny obliczany przez Główny Urząd Statystyczny, który mówi o tym ile statystycznie trwać będzie życie osoby przechodzącej w danym wieku na emeryturę. Wskaźnik ten jest jednakowy dla kobiet i mężczyzn.

Świadczenia o jakie może się ubiegać w ZUS osoba urodzona po 31 grudnia 1948 r. to między innymi: emerytura w wieku powszechnym, okresowa emerytura kapitałowa i wcześniejsza emerytura.

Łączenie świadczeń z ZUS i KRUS

Prawo do dwóch emerytur, czyli emerytury zarówno z KRUS jak i ZUS może uzyskać osoba urodzona po 31 grudnia 1948 r., po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego - 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn; jeżeli będzie legitymować się co najmniej 25-letnim okresem podlegania wyłącznie rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu oraz spełni warunki do emerytury z ZUS. Każda z instytucji wypłaca świadczenie niezależnie od siebie.

Podstawowym warunkiem, który musi być spełniony, aby można było ubiegać się o wypłatę emerytury z ZUS-u i KRUS-u jednocześnie, jest więc posiadanie odpowiednich okresów składkowych zarówno w ZUS-ie, jak i KRUS-ie. Należy pamiętać, że brak chociażby jednego okresu składkowego skutecznie uniemożliwi przyznanie emerytury. Wniosek o wypłatę emerytury z KRUS-u może być złożony tylko wtedy, gdy ubiegający się o to świadczenie był ubezpieczony w KRUS-ie przez co najmniej 25 lat (w innym wypadku, wnioski są załatwiane odmownie).

Nie każdy rolnik, który zmieniał rodzaj działalności zarobkowej i w związku z tym był objęty zarówno ZUS-em, jak i KRUS-em, może otrzymać dwie emerytury, z obu systemów. Wszystko zależy od tego, kiedy się urodził. Od początku istnienia systemu ubezpieczenia społecznego rolników, czyli od 1977 r. aż do 1989 r., istniał obowiązek podwójnego ubezpieczenia rolników „dwuzawodowców” - tj. osób, które pracę na roli łączyły z zatrudnieniem poza rolnictwem.

W związku z tym istniała możliwość pobierania świadczeń emerytalno-rentowych zarówno z powszechnego, jak i rolniczego systemu ubezpieczenia społecznego. W razie zaś nabycia prawa do dwóch ww. świadczeń, uprawnionemu wypłacano półtora świadczenia - świadczenie korzystniejsze w całości, a drugie - w połowie.

Na podstawie ustawy z 24 lutego 1989 r., która zmieniła przepisy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. Nr 10, poz. 53), zniesiono zarówno obowiązek podwójnego ubezpieczenia rolników „dwuzawodowców”, jak i możliwość pobierania dwóch świadczeń emerytalno-rentowych i wprowadzono rozwiązanie polegające na wzajemnym zaliczaniu okresów ubezpieczenia do uprawnień emerytalno-rentowych. Dodatkowo umożliwiono pobieranie tylko jednego świadczenia emerytalnego: z powszechnego albo rolniczego systemu ubezpieczenia społecznego.

Po kolejnych zmianach w przepisach w przypadku seniorów urodzonych po 31 grudnia 1948 r. obowiązuje zasada odrębności systemów ubezpieczeń, zgodnie z którą osoby uprawnione jednocześnie do emerytury rolniczej i do emerytury powszechnej, mają prawo do pobierania obu emerytur.

Wspomnieć wypada, że nie ma podstaw do podwójnego zaliczenia okresów ubezpieczenia w systemie powszechnym i w systemie ubezpieczenia rolniczego. W przypadku osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. okresów podlegania przez nich ubezpieczeniu, od których zależy prawo do emerytury zgodnie z powszechnymi przepisami emerytalnymi, tj. przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie zalicza się do okresów ubezpieczenia emerytalno - rentowego określonego w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W przypadku osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., uprawnionemu wypłaca się tylko jedno wybrane przez niego świadczenie.

Dodatek rolny do emerytury ZUS- gdy brak prawa do emerytury z KRUS.

Zwiększenie rolne przypada osobom, którym przysługuje prawo do emerytury z ZUS. Otrzyma je osoba, która ubiega się o emeryturę i liczba lat składkowych na ubezpieczenie w KRUS była

mniejsza niż 25 lat (tym samym osoba nie uzyskała one prawa do emerytury rolniczej). Może go otrzymać osoba, która w danym okresie płaciła składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników, Fundusz Emerytalny Rolników bądź na ubezpieczenie społeczne rolników.

Aby otrzymać dodatek rolny należy złożyć wniosek do ZUS o zwiększenie rolne oraz zaświadczenie potwierdzające odprowadzanie składek z tytułu ubezpieczenia rolniczego w KRUS. Decyzję o prawie do wypłaty dodatkowych środków wydaje ZUS. Każdy rok pracy na roli przy odprowadzaniu składek daje prawo do doliczenia 1 proc. emerytury podstawowej (obecnie 1 proc. z 1.602,86 zł brutto, to jest 16,03 zł).

Opracowała: Małgorzata Barańska - Kierownik Wydziału Świadczeń OR KRUS w Opolu